

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J. J.**, bývajúceho v D., zastúpeného JUDr. M. K., advokátom v H., proti žalovanému **Ing. D. K.**, bývajúcemu v C., **o zaplatenie 66 387,84 Eur náhrady nemajetkovej ujmy a o odstránenie následkov zásahu do práva na ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 7 C 5/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. februára 2010 sp. zn. 17 Co 326/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiadnemu z účastníkov náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Rimavská Sobota rozsudkom z 29. septembra 2009 č.k. 7 C 5/2009-130 žalobu, ktorou sa žalobca domáhal na žalovanom zaplatenia sumy 66 387,84 Eur (2 000 000,-- Sk) z titulu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka a zverejnenia ospravedlňujúceho oznamu prostredníctvom obecného rozhlasu obce D. S. v troch po sebe nasledujúcich dňoch, zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 1 678,92 Eur do troch dní. Na odôvodnenie odmietnutia žaloby uviedol, že k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu v zmysle ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka nedošlo. Žalobca tvrdil, že neoprávneným zásahom do práv na ochranu jeho osobnosti bolo konanie žalovaného, ktoré malo spočívať vo foteaní objektu trestného činu (návesu) a ktoré malo následne vyvolať incident medzi žalovaným a žalobcom. Súd mal preukázanú tú skutočnosť, že v danom prípade žalovaný ako znalec ustanovený orgánmi činnými v trestnom konaní vykonával svoju činnosť na ktorú bol ustanovený a to za účasti vyšetrovateľa a riadil sa pokynmi vyšetrovateľa, keďže bol poverený na vypracovanie znaleckého posudku na základe uznesenia z 18. mája 1999, kde mu bolo uložené vypracovať znalecký posudok vo veci určenia hodnoty návesu. Takéto konanie

žalovaného v žiadnom prípade nemohlo byť objektívne spôsobilé ohroziť práva chránené podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. V konaní nebolo nijakým spôsobom preukázané ani to, že by bola znížená dôstojnosť žalobcu v obci. Skutkové tvrdenia obsiahnuté v samotnej žalobe ako aj skutočnosti zistené dokazovaním v predmetnej veci nevypovedajú nič konkrétne ani o nemajetkovej ujme žalobcu a z tvrdení žalobcu nie je zrejmé akým spôsobom malo dôjsť k zásahu do jeho cti a dobrého mena a tým k zníženiu jeho dôstojnosti alebo vážnosti v obci. Žalobca neuviedol čo malo byť obsahom „ostrej slovnej výmeny názorov“ medzi účastníkmi konania. Tiež nebolo preukázané, že by prípadné osočovanie žalobcu v obci, či označovanie ho za zlodēja bolo v príčinnej súvislosti s konaním žalovaného. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p. a vznikom trov žalovaného na právnom zastúpení.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 17. februára 2010 sp. zn. 17 Co 326/2009 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Potvrdzujúci výrok odôvodnil tým, že okresný súd správne posúdil návrh žalobcu v intenciách občianskoprávnej zodpovednosti podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Stotožnil sa s názorom okresného súdu, že predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je to, že došlo k neoprávnenému zásahu a tiež, že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na právach chránených ustanovením § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, čo v danom prípade preukázané nebolo, pretože neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti je len také konanie, ktoré je v rozpore s právami a povinnosťami pôvodcu zásahu stanovenými právnym poriadkom. V danom prípade žalovaný ako znalec ustanovený orgánmi činnými v trestnom konaní vykonával svoju činnosť, na ktorú bol ustanovený, za účasti vyšetrovateľa a riadil sa pokynmi vyšetrovateľa, keďže bol poverený na vypracovanie znaleckého posudku, ktorým mu bolo uložené vypracovať znalecký posudok vo veci určenia hodnoty návesu. Takéto konanie žalovaného v žiadnom prípade nemohlo byť objektívne spôsobilé ohroziť práva žalobcu chránené podľa ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože to nebolo konanie vykonané v rozpore s právami a povinnosťami stanovenými právnym poriadkom. Námietku zaujatosti voči veci prejednávajúcej sudkyňi Mgr. A. Ž. vznesenej žalobcom až v odvolaní vyhodnotil ako odvolací dôvod bez právnej relevancie, pretože skutočnosť, že táto sudkyňa bola vylúčená v konaní Okresného súdu Rimavská Sobota vedenom pod sp. zn. 6 C 96/2009, kde žalobca vystupoval ako účastník konania, nie je dôvodom na jej vylúčenie aj v tomto konaní. Za účelom správneho posúdenia, či vo veci rozhodoval vylúčený sudca (§ 221 ods. 1 písm. a/

O.s.p.) si odvolací súd vyžiadal od Okresného súdu Žiar nad Hronom kópiu vyjadrenia tejto sudkyne vo veci sp. zn. 6 C 96/2009 a zistil, že dôvodom jej vylúčenia nebol jej vzťah k žalobcovi J. J., ale k žalovanej kolegyni JUDr. V. K. a žalovanému Okresnému súdu Rimavská Sobota, preto žalobca nedôvodne namietal, že v konaní pred okresným súdom rozhodoval vylúčený sudca. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p., keď v odvolaní úspešný žalovaný trovy odvolacieho konania v stanovenej lehote nevyčísliť.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie v ktorom žiadal, aby dovolací súd zrušil rozsudky oboch stupňov a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Nesúhlasil s názorom odvolacieho súdu ohľadne možnej nezaujatosti konajúcej sudkyne na prvostupňovom súde. Uviedol, že v danej veci je potrebné vychádzať z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré si osvojil aj Ústavný súd Slovenskej republiky, v zmysle ktorých pri hodnotení nestrannosti sudcu, je okrem subjektívnej stránky potrebné posudzovať aj stránku objektívnu, ktorá zohľadňuje inštitucionálne, organizačné a funkčné kritériá. V zmysle uvedeného, preto, aby sa sudca považoval za vylúčeného nie je potrebné preukazovať osobnú zaujatosť ale stačí preukázať, že sú dané skutočnosti, z ktorých je možné vyvodit' spochybnenie jeho nestrannosti na základe objektívnych kritérií. V prejednávannej veci objektívne kritérium bolo dané v zmysle inštitucionálnych kritérií, keď v predchádzajúcom konaní vedenom Okresným súdom v Žiari nad Hronom pod sp. zn. 6 C 96/2009 sa konajúca sudkyňa dala vylúčiť pre vzťah k inej sudkyňi konajúceho prvostupňového súdu, ktorá bola žalovaná v danej veci práve navrhovateľom. Skutočnosť, že ide o sudkyne z rovnakého sudu, kde jedna z nich bola navrhovateľom žalovaná, v zmysle posudzovania objektívnych kritérií, môže navodiť pochybnosti o nestrannosti. Namietol tiež, že pri rozhodovaní vo veci samej sa konajúce súdy odchyľili od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v obdobných veciach, čím rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, keď v zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti stačí zistenie, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, preto sa nevyžaduje vyvolanie následkov. Namietol tiež, že v danom prípade súd neskúmal, či odporca skutočne postupoval vo veci ako znalec ustanovený na základe právoplatného uznesenia, najmä s prihliadnutím na deň vydania uznesenia o ustanovení znalca do konania. Nie je možné súhlasiť ani s názormi konajúcich súdov, že v danom prípade ide o majetkové právo ktoré podlieha premlčaniu podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pretože náhrada

nemajetkovej ujmy v peniazoch je nárokom, ktorý je odvodený od základného práva na ochranu osobnosti, ktoré je nepremlčateľné.

Žalovaný právo vyjadriť sa k dovolaniu nevyužil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Keďže podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné ani takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4, nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť z § 238 ods. 1 O.s.p., ani z § 238 ods. 3 O.s.p. Pre úplnosť treba uviesť, že dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalobcu by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Treba zdôrazniť, že pri posudzovaní existencie procesnej vady uvedenej v § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania, nie je významný subjektívny názor účastníka, ale len zistenie, že v konaní došlo k takejto vade.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až f/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť tohto dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

Dovolaateľ namietal existenciu vady podľa § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p. Dovolací súd sa preto osobitne zameril na otázku opodstatnenosti jeho tvrdenia, že v prejednávanej veci rozhodoval vylúčený sudca.

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p., sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Nezaujatosť a nezávislosť sudcu patria k hlavným predpokladom spravodlivého rozhodovania. Nezaujatosť sudcu je kategória, ktorá vyjadruje vnútorný psychický vzťah

sudcu k prejednávanej veci. V širšom zmysle zahŕňa vzťah sudcu k predmetu konania, jeho účastníkom, ich zástupcom, o podstate a povahe ktorého je schopný podať (subjektívnu) informáciu iba sám sudca. Inštitút nezaujatosti je preto potrebné chápať širšie, tiež v rovine objektívnej. Nie je preto rozhodujúce, ako sa nezaujatosť sudcu iba subjektívne javí účastníkovi konania; určujúcim je, či reálne existujú objektívne okolnosti, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým, vzťahom k veci skutočne disponuje. Rovnako judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (viď napríklad rozhodnutia vo veciach Saraiva de Carvalho vs. Portugalsko, 1994, Gautrin vs. Francúzsko, 1998 a ďalšie) vychádza z dvojitého testu nezaujatosti sudcu: subjektívny test je založený na osobnom presvedčení sudcu (personal conviction of a particular judge) v danej veci, objektívny test sleduje existenciu dostatočných záruk, že je možné v tomto ohľade vylúčiť akúkoľvek legitímnu pochybnosť (quarantees sufficient to exclude any legitimate doubt in this respect).

V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobca po podaní odvolania voči rozsudku súdu prvého stupňa, samostatným podaním vzniesol voči vec prejednávajúcej sudkyňi Okresného súdu Rimavská Sobota Mgr. A. Ž. námietku zaujatosti z dôvodu, že uznesením zo 16. novembra 2009 sp. zn. 17 NcC 40/2009 Krajský súd v Banskej Bystrici vec vedenú na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 6 C 96/2009, prikázal na prejednanie a rozhodnutie inému súdu z dôvodu, že všetci sudcovia Okresného súdu Rimavská Sobota sa v takej veci cítili byť zaujatí. Vzhľadom k tomu, že sudkyňa Mgr. A. Ž. sa vo veci, v ktorej navrhovateľom je žalobca cítila byť zaujatá v konaní, v ktorom žalobca žaluje celý Okresný súd Rimavská Sobota a zároveň aj JUDr. V. K., sudkyňu tohto súdu, je podľa názoru žalobcu daná jej zaujatosť aj v prejednávanej veci. Touto námietkou sa zaoberal odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, pričom ju vyhodnotil ako nedôvodnú. Vzhľadom k tomu, že odvolaním napadnuté rozhodnutie vo veci samej ako vecne správne potvrdil, so vznesenou námietkou zaujatosti sa vypořiadal len v odôvodnení svojho rozhodnutia a nerozhodoval o nej podľa § 16 O.s.p. pričom tento postup je potrebné považovať za správny.

Žalobca vadu konania podľa § 237 písm. g/ O.s.p. odôvodňoval totožnými dôvodmi, ktoré uviedol v rámci odvolacieho konania a žiadne nové skutočnosti na podporu svojho tvrdenia neuviedol. Dovolací súd konštatuje, že obsah spisu a ani dôvody, ktoré žalobca uviedol vo svojich námietkach, nesvedčia o existencii právne relevantného vzťahu sudkyne Mgr. A. Ž. k prejednávanej veci, k účastníkom konania alebo ich zástupcom (por. § 14 ods. 1

O.s.p.). Z podstaty argumentácie žalobcu vyplýva, že zaujatosť vec prejednávajúcej sudkyne vyvodzuje iba z toho, že v inej veci, v ktorej žalobca žaloval Okresný súd Rimavská Sobota a JUDr. V. K., sa táto cítila byť zaujatá, v dôsledku čoho bola vylúčená z prejednávania a rozhodovania tej veci. Treba preto zopakovať, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 O.s.p.), ale ani to, že sudkyňa bola v inej veci, v ktorej je žalobca účastníkom konania vylúčená z jeho prejednávania a rozhodovania. Správne totiž odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že dôvodom vylúčenia vec prejednávajúcej sudkyne v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 96/2009 bol jej vzťah k účastníkom na strane žalovanej a nie vzťah k žalobcovi. Potrebné je zdôrazniť, že sám žalobca ani v čase rozhodovania súdom prvého stupňa v predmetnej veci nepovažoval postup sudkyne za neobjektívny, t.j. konanie sudkyne nejavilo znaky neobjektívnosti ani v očiach samotného žalobcu. Dovolací súd so zreteľom na uvedené konštatuje, že žalobca nedôvodne namieta, že v danej veci konala a rozhodovala zaujatá sudkyňa, pričom zdôrazňuje, že ani neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ O.s.p., posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval, ak v námietke boli uvedené nové skutočnosti (R 59/97). Dovolací súd v nadväznosti na to uzatvára, že ani obsah spisu nesvedčí o opodstatnenosti dovolacej námietky, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p.

Čo sa týka námietok žalobcu ohľadne inej vady konania v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. ako aj nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., k týmto námietkam dovolací súd môže prihliadnúť len za podmienky prípustnosti dovolania, v dôsledku ktorého sa preň otvorí možnosť prieskumnej činnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku odvolacieho súdu. Dovolanie voči predmetnému rozhodnutiu odvolacieho súdu však prípustné nie je.

Nakoľko prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z § 237 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom

riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože žalovanému v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. júna 2011

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová